

Zpráva o činnosti Městského muzea v Čelákovících za rok 2004

Muzeum je příspěvkovou organizací s působností ve střední části okresu Praha-východ. Svou činnost zaměřuje na sběrnou oblast muzea dohodnutou po delimitaci od Okresního muzea Praha-východ v roce 1990. Jako pověřené odborné archeologické pracoviště ve smyslu zák. č. 20/87 Sb. v platném znění pokrývá svou činností na základě oprávnění MK ČR a upravené dohody s AV ČR z 19. 10. 1999 část okr. Praha-východ a přilehlé katastry obcí okr. Nymburk a Mladá Boleslav. Ve stanoveném regionu se jedná o cca 50 katastrálních území.

Úvodem je třeba zmínit, že na celkovou činnost muzea v průběhu roku 2004 negativně působil trvalý požadavek ze strany zřizovatele na snížení stavu pracovníků (muzeum mělo 10 prac. úvazků, v r. 2000 mělo o 3,5 prac. úvazků více) a při růstu některých cen a zákonných mezd snížení ročního příspěvku na činnost (proti roku 2001 o téměř 600 tis. Kč). To se samozřejmě promítá do funkčnosti a zákonem daného poslání muzea (péče o sbírkový fond, kvalita výstav, propagace činnosti muzea, přednášková a další kulturní činnost, úpravy expozic aj.).

V roce 2004 bylo v muzeu realizováno 8 výstav. Muzeum spolupracovalo ještě na dalších 2 výstavách z muzejních sbírek mimo jeho objekt. V Regionálním muzeu ve Vysokém Mýtě byla od 19. 3. do 9. 5. přístupná společně s naším muzeem připravená výstava „Středověké a novověké kachle ze sbírek RM ve Vysokém Mýtě a MM v Čelákovících“. Druhou výstavou, která prezentovala naše muzeum v rámci představení ČR jako nového člena EU, byla výstava části kolekce historických krajek ze sbírek MM v Čelákovících a konala se v předměstí Paříže, v městečku Beauchamp ve dnech 4. – 12. prosince 2004.

Do 11. ledna 2004 trvala vánoční výstava výtvarnice ze Šumperska „Dřevořezby Dagmar Koverdinské-Novákové“. Na tuto navazovala výstava brandýské autorky, zaměřená na region s názvem „Marie Hartmanová fotografovala“ a po ní následovala výstava obrazů, kreseb a fotografií tří jirenských amatérských výtvarníků. Na další výstavě výtvarných děl se představil tachovský výtvarník R. Brückner, původem ze Staré Boleslavi. Dále následovala již tradičně ve spolupráci se ZUŠ Jana Zacha připravená výstava dětských prací "Malý salón – Prkna, která znamenají svět". Nejvýznamnější akcí byla ve dnech 12. 6. – 19. 9. veřejnosti přístupná výstava „Krajky ze sbírek Městského muzea v Čelákovících“, připravená ve spolupráci s UMP v Praze a Vzdělávacím spolkem uměleckých řemesel jako doprovodná akce Světového kongresu krajky (OIDFA), konaného v červenci v Praze. Výstava, na jejíž realizaci se finančně podílelo MK ČR, Středočeský kraj a četní sponzoři, byla zahájena za účasti představitelů odborné veřejnosti, radního Středočeského kraje Ing. Šorma, senátorky Ing. Rögnerové a představitelů města. Výstavu kromě návštěvníků z ČR navštívilo na 750 zahraničních zájemců. Mimo jiné bylo kladným ohlasem na tuto akci i získání několika set sbírkových předmětů, převážně krajek, darovaných našemu muzeu od dárců z různých míst republiky. Na další výstavě nazvané „Hudba v obrazech“ se představila malířka M. L. Hlobilová. Mezi čelákovickou veřejností vzbudila značný zájem výstava „Amatérské umění v Čelákovících“ z tvorby místních autorů různé profese, pro kterou exponáty soustředila čelákovická Městská knihovna. Od konce listopadu mohli návštěvníci shlédnout vánoční výstavu „Čelákovický betlém a zima v obrazech Čeňka Jandy“, který byl po několika letech prezentován v celém rozsahu cca 140 keramických figur a obrazy starých Čelákovíc. V menším počtu proti předešlým letům muzeum připravilo i další akce. Bylo předneseno 9 přednášek s historickou a přírodovědnou tematikou, uvedeno 6 koncertů, 7 x hostovaly na nádvoří ZUŠ z Čelákovíc a Brandýsa n. L. se svými divadelními představeními, bylo uskutečněno několik besed aj.

V měsíci únoru provedla kontrolní skupina Odboru ochrany movitého kulturního dědictví muzeí a galerií MK ČR kontrolu dodržování zákona č. 122/2000 Sb. o ochraně sbírek muzejní

povahy a další kontrola, zaměřená na práci muzea, byla provedena v měsíci červnu ze strany samosprávy .

Průběžně muzeum spolupracovalo s řadou institucí (vědeckými ústavy AV ČR i AV SR, fakultami UK v Praze, MU v Brně a ZČU v Plzni, KU v Bratislavě, muzei celostátního i regionálního významu, Státním okresním archivem Praha-východ, Státními památkovými ústavy a dalšími organizacemi). Jednalo se jak o odbornou a vědeckou spolupráci, tak o vzájemné výpůjčky (M Louny, M Vysoké Mýto, SM Roztoky, M Kroměřížska, M v Ostravě, M v Olomouci, NM v Praze, MZM v Brně ad.). Dlouhodobě byly z našich přírodovědných sbírek do expozice v zámku v Brandýse n. L. zapůjčeny dermoplastické preparáty, pocházející z původní sbírky Ludvíka Salvátora Toskánského. Od listopadu má naše muzeum vlastní internetové stránky, které jsou postupně doplňovány.

Začátkem měsíce března byl z tiskárny dodán sborník studií „100 let Městského muzea v Čelákovcích“ se 17 příspěvků na 590 stranách, vydaný v počtu 500 kusů k výročí založení muzea. Editorem je ředitel muzea a technickou spolupráci a korektury zajišťovala pracovnice muzea M. Marešová. K výstavě krajek byla vytisknuta barevná skládačka s texty v anglickém a německém jazyce. Této akci i některým dalším, včetně expozicím muzea, byla věnována poměrně značná pozornost celostátními i regionálními televizními stanicemi a dalšími sdělovacími prostředky. Počátkem roku byla také v Brně oceněna činnost našeho muzea za přínos v oblasti cestovního ruchu diplomem od Agentury CzechTourism na základě posouzení odborné poroty soutěže „Pojďte s námi do muzea“.

Mimo chronologické evidence, ve které bylo zapsáno pod 414 přír. čísly 31560 sbírkových předmětů, pokračovala systematická evidence. V historických sbírkách bylo zpracováno 2328 ks inventárních karet, v přírodovědných 7443 ks inv. karet a v archeologických sbírkách 13530 ks inv. karet. Dále bylo na kartách fotoarchivu zpracováno 9682 negativů a 283 diapozitivů a v odborné knihovně zapsáno 135 nových publikací. V průběhu roku se odborní pracovníci muzea soustředili i na revizi sbírkového fondu, během které bylo v depozitářích zrevidováno více než 28374 sbírkových předmětů.

Ředitel muzea mimo práce vyplývající z jeho funkce se v rámci možností zabýval i odbornou činností v oboru historie a archeologie. Zúčastnil se několika celostátních konferencí a seminářů zaměřených jak na muzejní, tak na odbornou archeologickou činnost (XXXVI. mezinárodní konference archeologie středověku v Telči, konference „Vlna zakládání muzeí českých zemí v letech 1900 – 1914 v Prachaticích aj.) a v prosinci se také na pozvání představitelů města Beauchamp v rámci pořádané výstavy zúčastnil slavnostního shromáždění za účasti našeho velvyslance ve Francii P. Fischera.

Průběžně spolupracoval na úseku památkové péče s Archeologickým ústavem AV ČR, Ústavem archeologické památkové péče středních Čech, Národním památkovým ústavem - odborným územním pracovištěm středních Čech i s jeho ústředním pracovištěm, obecními a městskými úřady a řadou muzeí. Zúčastnil se několika stavebních řízení, vypracoval 398 vyjádření k projektovým dokumentacím staveb a územním plánům. Spolupracoval s Policií ČR a vypracoval několik odborných vyjádření ke zcizeným předmětům historické hodnoty. Průběžně se zúčastňoval pracovních porad ředitelů muzeí Středočeského kraje, jednání Středočeské archeologické komise, Odborné sekce pro dějiny skla při ČAS, redakční rady Středočeského vlastivědného sborníku a podílel se na jeho přípravě (č. 22). Zastává funkci místopředsedy Rady MK ČR pro CES a pravidelně se zúčastňoval jejího zasedání. Metodicky se podílel na přípravě několika vysokoškolských a středoškolských studentů a vedl několik konzultací při zpracovávání jejich ročníkových a závěrečných prací. Samostatně nebo ve spolupráci zpracoval a publikoval několik odborných studií, vycházejících z materiálů a výzkumů provedených čelákovickým muzeem: Nejstarší slovanská sídliště na Čelákovicku. Archeologické rozhledy LV-2003, 354 – 376. Praha 2004 (spolu s N. Profantovou); ve Sborníku

100 let Městského muzea v Čelákovcích, Čelákovice 2004, publikoval: 100 let od založení Městského muzea v Čelákovcích, 12 - 55, (spolu s L. Skružným); Z dávné minulosti Čelákovíc a jejich okolí, 145 - 200; K vybraným motivům středověkých kachlů ze sbírek Městského muzea v Čelákovcích, 225 - 272 (spolu s L. Skružným); Kříže, boží muka, kapličky a jiné drobné stavby a plastiky v Čelákovcích a jejich okolí, 297 - 464 (spolu s L. Skružným); Dům u Diamantů - k historii domu čp. 109 a rodiny Diamantových v Čelákovcích, 513 - 544 a Výběrový přehled autorů a jejich bibliografie se zřetelem k historii Čelákovíc, 577 - 584; pro publikaci Stará Boleslav. Mediaevalia archaeologica 5, Praha 2004 zpracoval příspěvky Historie archeologického výzkumu před r. 1988, 29 - 36; Nálezy raně středověkých mincí ve Staré Boleslavi v letech 1988 - 1997, 267 - 268; Archeologický výzkum kostelů sv. Václava, sv. Klimenta a kostela neznámého zasvěcení, 181 - 194 (spol. s I. Boháčovou); další studie Nové bylanské sídlištní nálezy ze středu Čelákovíc byla publikována ve sborníku Archeologie ve středních Čechách 8 - 2004, 313 - 345 (spolu s D. Kouteckým) a Knovízský objekt z Mochova u Čelákovíc, ve Sborníku vydaném k poctě Vladimíru Podborskému, 339 - 343, Brno 2004 (spolu s J. Hralou); Archeologické výzkumy Městského muzea v Čelákovcích v roce 2003. SVS 22, 165 - 172. Roztoky u Prahy 2004 (spolu s P. Snítílm); Monoxyl z Čelákovíc a jeho konzervace ve Sborníku přednášek z odborného semináře Společnosti pro technologii ochrany památek, 29 - 31, Praha 2004 (spol. s A. Šilhou) a několik dalších příspěvků do regionálního a místního tisku. Dále byla zpracována dokumentace řeky Labe v úseku od železničního mostu po odtok z odpadního kanálu mlýna v Čelákovcích (úsek 34,69 - 36,69 ř. km) 7 s. strojopisu + 25 obr. příloh. Ředitel se také podílel na realizaci výstav, revizi a evidenci sbírkových předmětů.

Přírodovědné oddělení

Odborný pracovník přírodovědného odd. Z. Červinka systematicky prováděl dokumentaci a terénní sběry přírodovědných materiálů. Pokračoval ve zpracovávání herbáře a ve spolupráci s Botanickým ústavem AV ČR na botanickém výzkumu zdejšího regionu. Prováděl ornitologické pozorování a podílel se na sčítání vodního ptactva ve spolupráci s ornitologickou sekcí Čs. zoologické společnosti při AV ČR. Jako člen Stráže ochrany přírody spolupracoval na úseku ochrany přírody s jednotlivými občany, se státními a samosprávnými orgány a vypracovával odborná vyjádření. Zúčastnil se floristického kurzu České botanické společnosti v Kostelci nad Orlicí. Mimo uvedené pokračoval ve spolupráci s PF UK v Praze, s NM v Praze, SM v Roztokách, Botanickou zahradou v Praze, s OM Praha-východ, Českou botanickou společností a dalšími organizacemi a při exkurzích studentů SŠ a VŠ v regionu. Na základě získaných výsledků zpracoval několik příspěvků pro místní tisk a společně s J. Sádlem publikoval ve Sborníku 100 let Městského muzea v Čelákovcích, Čelákovice 2004, na str. 57 - 111 studii „Přírodní poměry okolí Čelákovíc - krajina, vegetace, člověk“, inicioval přednášky se zaměřením na přírodu u nás i v zahraničí. Mimo uvedených činností byla věnována pozornost péči o základní sbírky v depozitářích, zajišťovány výpůjčky jiným muzeím a prováděna evidence a revize sbírek v programu BACH, včetně sbírky osteologické zajišťované F. Doubkem.

Archeologické oddělení

V rámci své působnosti provedlo pod vedením ředitele - archeologa řadu záchranných archeologických výzkumů a několik desítek archeologických dohledů na nejrůznějších stavbách. Z větších akcí je třeba uvést rozsáhlý záchranný výzkum raně středověkého pohřebiště provedený v souvislosti s výstavbou inženýrských sítí a komunikací v budoucích areálech rodinných domů v Zelenči, pokračování výzkumu pravěkého osídlení v Květnici, ve Škvorci a dokončení výzkumu na ploše INSTAPLAST Ostrov. Záchranný výzkum proběhl při přístavbě tělocvičny při ZŠ ve Staré Boleslavi i na části území Lázně Toušeň v souvislosti s výstavbou

infrastruktury pro nové RD. Drobnější záchranné akce byly v rámci inženýrských sítí a RD provedeny např. v k. ú. Svémyslince, Mochov, Jirny, Nehvizdy, Čelákovice, Sedlčánky, Sibřina, Zápy a na dalších lokalitách, sledovaných muzeem. Nezákonné postupy stavebníků a často i malá vstřícnost výkonných orgánů samospráv a státní správy často komplikují záchranné archeologické práce.

V průběhu roku bylo několik pracovníků zaměstnáno na základě investorských smluv v rámci záchranných archeologických výzkumů. Při práci v terénu, již jako v předešlých letech, spolupracovala řada studentů archeologie, předně ze ZČU v Plzni. Jejich činnost byla zaměřena i na dokumentaci, preventivní ošetření archeologického materiálu, jeho konzervaci, restaurování, uložení a revizi, prováděnou ve vlastních laboratořích a pracovnách. Vedoucí laboratoře se zúčastnila konference restaurátorů a konzervátorů, konané v Liberci. Pracovníci oddělení průběžně spolupracovali při evidenci archeologických sbírek a na zhotovení nových lokačních seznamů. V rámci spolupráce byla v Archeologickém ústavu AV ČR provedena konzervace dalších několika desítek kovových předmětů z našich sbírkových fondů.

Historické oddělení

Rovněž pracovníci historického oddělení se v první řadě věnovali práci s historickými sbírkami. Historik L. Skružný, pracující na zkrácený pracovní úvazek jako v předchozích letech, se věnoval předně systematické evidenci sbírek. Spolupracoval s Ústavem pro etnografii a folkloristiku AV ČR, s Archeologickým ústavem AV ČR a s řadou muzeí u nás i v zahraničí. Je členem pracovní skupiny lidového stavitelství při AMG. Tiskem mu vyšlo několik studií a zpráv, zabývajících se historickou a národopisnou problematikou. Ve Sborníku 100 let Městského muzea v Čelákovících, Čelákovice 2004, na str. 585 - 587 mu vyšel příspěvek „Publikační činnost Městského muzea v Čelákovících“, na str. 13 – 55 společná studie s J. Špačkem „100 let od založení Městského muzea v Čelákovících, na str. 225 – 272 společně s J. Špačkem „K vybraným motivům středověkých kachlů ze sbírek Městského muzea v Čelákovících“ a na str. 296 – 464 společně s J. Špačkem „Kříže, boží muka, kapličky a jiné drobné historické stavby a plastiky v Čelákovících a jejich okolí“. Ve Středočeském vlastivědném sborníku č. 22 publikoval na s. 209 – 214 zprávu „Ab amicis oblatum“ otištěnou v Národopisném sborníku k pětasedmdesátinám PhDr. Josefa Vařeky, DrSc. a v Českém lidu 91 na str. 433 – 434 zprávu o studii L. Procházký „Muzeum vesnických staveb středního Povltaví Vysoký Chlumec – pobočka Hornického muzea Příbram“.

Připravil scénář a podílel se na instalaci společné výstavy „Středověké a novověké kachle ze sbírek RM ve Vysokém Mýtě a MM v Čelákovících“, konané v Regionálním muzeu ve Vysokém Mýtě. Zúčastnil se Etnografické konference konané Etnografickým muzeem ve Varně, na které odeznel jeho referát „Bălgarskite stomni – rekijniki v kolekcite na Regionalen muzej vāv Visoko Mito“, vycházející ze zpracování slavnostních bulharských džbánů, uložených v muzeu ve Vysokém Mýtě.

Také pracovnice historického oddělení se významně podílely na celoročním zajišťování kulturní a odborné činnosti muzea, na průběžném základním ošetřování a ukládání sbírkových předmětů a předně na chronologické a systematické evidenci sbírek v programu BACH a průběžné revizi fondu historických sbírek. Byly nově zpracovány lokační seznamy sbírek pro všechny depozitáře. Kurátorka sbírek M. Marešová pokračovala ve studiu na Škole muzejní propedeutiky, spolupracovala na přípravě podkladů pro scénář výstavy krajek a společně s L. Matoušovou i na vlastní realizaci výstavy. Podílely se na přípravě i realizaci ostatních výstav a kulturních akcí, připravovaly sbírkové předměty k výpůjčkám a zúčastnily se několika odborných seminářů. Bylo také zajištěno odborné zpracování sbírky krajek z kolekce B. Koutníkové pracovníky Vyšší odborné školy textilních řemesel v Praze, se záměrem vydání katalogu této sbírky v roce 2005.

Součástí tohoto oddělení je i fotoarchiv, který je průběžně doplňován a evidován v programu BACH. Veškeré práce související s fotoarchivem zajišťuje M. Macháček, který má kumulovanou funkci dokumentátora a technického pracovníka, majícího zároveň na starosti drobnou údržbu objektů a provoz služebního automobilu. Pracovnice Š. Gebellová, zařazená na funkci knihovnice a dokumentátora, nad rámec svého polovičního úvazku pomáhala při zajišťování kulturních akcí muzea. Závěrem je třeba se zmínit, že celková činnost muzea byla oproti roku 2003 negativně ovlivněna dalším snížením stavu pracovníků o 0,5 prac. úvazku historika na celkový přepočtený stav 10 (včetně provozních pracovníků), a tím došlo k dalšímu omezení odborné činnosti muzea.

V červnu roku 2004 bylo založeno při Městském muzeu v Čelákovících občanské sdružení s názvem „Spolek přátel čelákovického muzea“ se sídlem při našem muzeu. Hlavním cílem spolku je podpora a propagace sbírek městského muzea, zajišťování kulturních akcí ve spolupráci s muzeem, sdružování zájemců o činnost muzea, historii města a blízkého okolí. Spolek se také ujal zajišťování hudebních pořadů vzhledem tíživé finanční situaci muzea.

Návštěvnost expozic, výstav, koncertů a dalších akcí muzea v roce 2004:

expozice	2035	osob
výstavy 8x	2684	
koncerty 6x	329	
vernisáže 8x	479	
přednášky 9x	419	
ostatní akce 18x	984	
na 2 zapůjčených výstavách	4533	

akcí celkem	51	celková návštěvnost	11463	osob
-------------	----	---------------------	-------	------

Za sledované období byly evidovány následující počty sbírkových předmětů:

v chronologické evidenci bylo v průběhu roku zapsáno pod 414 př. č. 31560 sbírkových předmětů a v systematické evidenci zpracováno P 7443 kusů; A 13530 kusů a H 2328 kusů.

K 31. 12. 2004 zpracováno: knihovna - fotoarchiv - základní sbírky v programu BACH

knihovna	16.053	karet
negativy	38.990	karet
diapozitivy	283	karet

přír. kniha	31.560	karet	
přírodovědné	71.395	karet	102.487 kusů
archeologické	61.095	karet	146.922 kusů
historické	76.466	karet	113.024 kusů

295.842	inv. karet	362.433	kusů
---------	------------	---------	------

Dále je evidováno 19 souborů	1x osteologie	4,200 kusů
	4x archiválie	20,050 kusů
	14x archeologie cca	587,000 kusů
<hr/>		
celkem		611.250 kusů
<hr/> <hr/>		

V Čelákovících 6. 2. 2005